

Skogsnöten

2023

DEN 42:A RIKSOMFATTANDE
SKOGSFÄRDIGHETSTÄVLINGEN FÖR HÖGSTADIER

NAMN

SKOLA

KLASS

Poäng

/ 91

1 TRÄDSLAG. Skriv trädslagets nummer (1–10) i rutorna.

- 1 Gran
- 2 Tall
- 3 Vårtbjörk
- 4 Asp
- 5 Klibbal
- 6 Rönne
- 7 Sälge
- 8 Ek
- 9 Lönn
- 10 Skogslind

/ 10

2 GRÄSVÄXTER. Till gräsväxternas familj hör över 12 000 arter av vilka man i Finland påträffar ungefär 300 arter. Många gräsarter har spridits på naturlig väg runt jorden, andra av misstag eller med avsikt av människan.

A) Kombinera gräsväxternas bilder (1–3), växtplatser (4–6) och kännetecken (7–9). Skriv siffrorna i tabellen.

Gräs-växt	Bild	Växt-plats	Känne-tecken
Krus-tåtel			
Piprör			
Bergs-lok			

Växtplats

- 4 Lund
- 5 Frisk mo
- 6 Torr mo

Kännetecken

- 7 Bladen trådiga, huvudgrenarna på vippan vanligtvis krokiga
- 8 Blomställningen är en ensidig klase
- 9 Bildar tuvor, vippan 10–20 cm lång, höjd 80–120 cm

B) Kryssa i rätt alternativ.

Gräsväxterna är ☐ insektpollinerade ☐ vindpollinerade ☐ självpollinerande

Gräsväxterna förökar sig med ☐ sporer ☐ frön ☐ rotskott

Gräsväxterna är ☐ enhjärtbladiga ☐ tvåhjärtbladiga ☐ månghjärtbladiga

C) När under skogens utveckling är förekomsten av gräs som störst? _____

D) Vilken inverkan har gräsväxterna på trädens plantor? _____

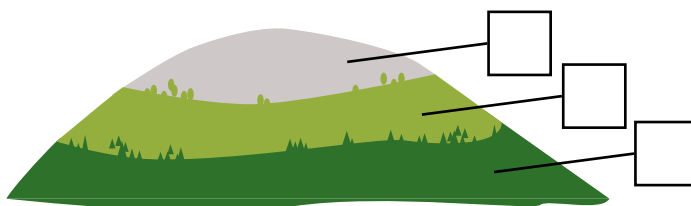
E) Vad har gräsväxterna för betydelse för människan? _____

/ 18

LAPPLANDS FJÄLLNATUR. Arterna som lever i fjällen har anpassat sig till vind, köld, snö och en kort växtperiod. Växtzonerna bestäms enligt tillväxtfaktorerna på växtplatsen.

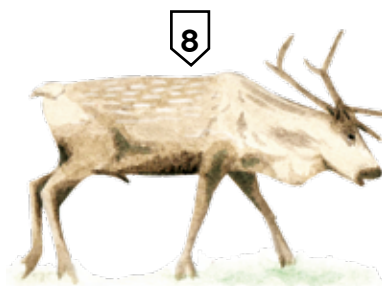
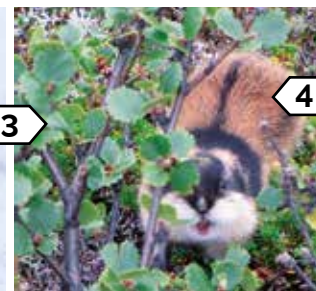
A) Placera siffrorna för fjällets växtzoner (1–3) i profilen samt på fotografierna från fjället.

- ① Barrskog
- ② Kalfjäll
- ③ Fjällbjörkskog

B) Namnge arterna.

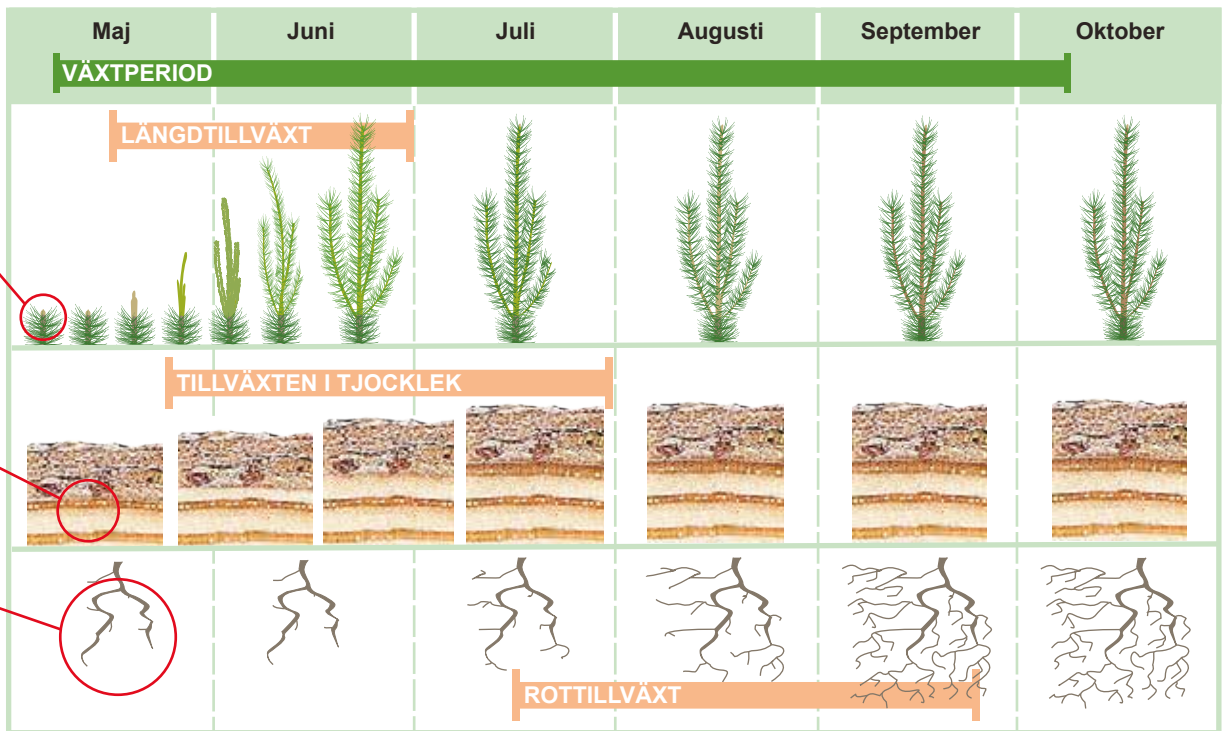
- 1 _____
- 2 _____
- 3 _____
- 4 _____
- 5 _____
- 6 _____
- 7 _____
- 8 _____
- 9 _____
- 10 _____

C) Hur kan klimatförändringen påverka levnadsförhållandena för fjällens växter och djur?

TALLENS TILLVÄXT. Tallens olika delar växer vid olika tider under växtperioden. Det är viktigt att få skotten och barren att växa så fort det är tillräckligt varmt.

Växtperioden och tallens tillväxt i Mellersta Finland

Svara på frågorna med hjälp av bildernas information och enligt det du själv kan. Tallen i exemplet växer i Mellersta Finland.

- A) Under vilka månader sker längdtillväxt hos tallen? _____
- B) I bilden som beskriver tillväxten i tjocklek syns ljusa vårveds- och mörka sommarvedsdelar. Med vilket ord kallar man de delar som uppstår under en tillväxtperiod?

- C) Varför varierar tjockleken på dessa delar mellan olika år? _____

- D) I slutet av vilken månad slutar tillväxten i tjocklek? _____
- E) Vilken del av tallen slutar sist att växa under växtperioden? _____
- F) Hur bestäms växtperioden? Dygnet medeltemperatur är konstant över ☐ 0 °C ☐ +5 °C ☐ +10 °C
- G) Hur många månader varar växtperioden i Mellersta Finland? _____
- H) Under vintern är träden i vila. Vilka av följande hjälper tallar att klara vintern?
☐ Barrens vaxhölje ☐ Barrfällning på hösten ☐ Barrens kylväska
- I) Vad har tallen för nytta av ständigt gröna barr på våren? Välj de rätta alternativen.
☐ De lockar pollinerare ☐ Träden sparar energi ☐ Tillväxten startar snabbt
- J) Med hjälp av vilken kemisk reaktion producerar trädet sockret för sin tillväxt?

Svara med hjälp av diagrammet och egna kunskaper.

- A) Hur många olika stora rovdjur fanns det år 2022? Skriv arternas namn på strecket.

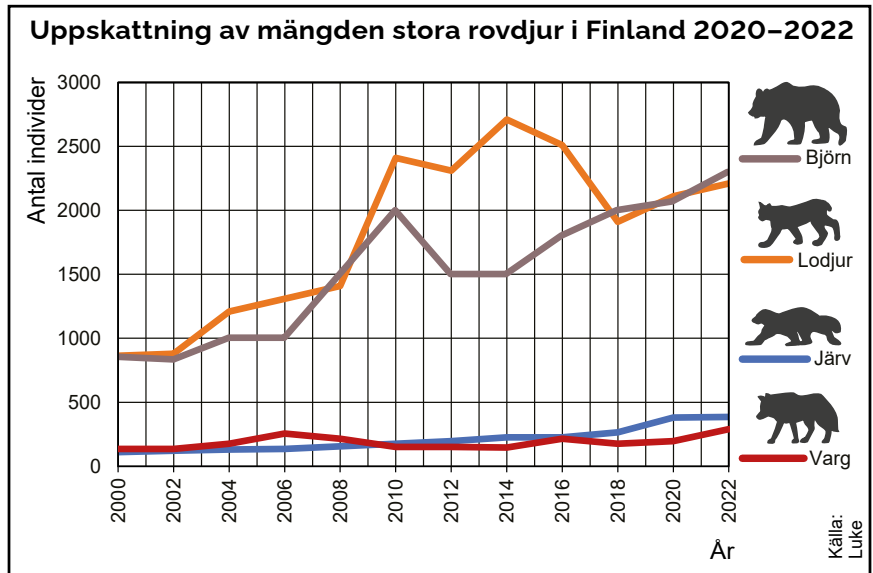
Ungefär 290 exemplar _____

Ungefär 390 exemplar _____

Ungefär 2 200 exemplar _____

Ungefär 2 300 exemplar _____

- B) Vilka år har antalet björnar varit större än antalet lodjur?

- C) Vilka kan vara orsakerna till lodjurens och björnarnas ökning i antal från och med år 2006?

- ☐ Ökad tillgång på näring
 ☐ Lyckad förökning
 ☐ Dåliga bärår
☐ Vinterutfodring av stora rovdjur
 ☐ Utbredning till nya områden
 ☐ Ökning av jaktlicenser

- D) Hur har de stora rovdjurens antal utvecklats? Jämför år 2000 och 2022.

- E) Vilket rovdjur har även kallats gråben och ulv? _____

/ 15

- A) Skriv verben på deras rätta plats. Varje ord används bara en gång.

gallra | minska | plantera | sälja | köpa | skänka | investera | spara | försäkra

Du äger skog. Du beslutar om skogsskötsel och avverkningar själv. Du har en granskog där trädens tillväxt har börjat _____ på grund av hög ålder. Du funderar på att det är rätt tid att _____ stock. Du tar kontakt med en skogsrådgivare: vilket trädslag lönar det sig att _____ efter avverkningen? Borde jag _____ en för några år sedan planterad plantskog? Borde jag _____ skogen mot stormskador? Dessa orsakar utgifter. Du får inkomster av skogsförsäljningen. Efter att ha köpt en fyrhjuling blir det pengar kvar. Du kan _____ eller _____ resten av pengarna. Kanske du vill _____ mera skog. Du vill också _____ en del pengar till välgörenhet.

- B) Välj rätt alternativ.

Den privatägda skogslägenhetens storlek i Finland är i medeltal cirka ☐ 3 hektar ☐ 30 hektar ☐ 300 hektar

Hur många procent av Finlands skogar ägs av privata människor och familjer? ☐ 10 % ☐ 30 % ☐ 60 %

Hur många procent av skogsinkomsten blir kvar på orten där skogen finns. ☐ 10 % ☐ 30 % ☐ 60 %

/ 12

Bland dem som klarat sig bra i Skogsnöten utlottas tvåveckors sommarjobb. Skogsvårdsföreningarna koordinerar jobben så nära ditt hem som möjligt.

Deltar du i utlottningen av sommararbete?

- ☐ Jo, tack!
☐ Inte denna gång, tack.

/ 1

Skogsnöten

2023

DEN 42: A RIKSOMFATTANDE
SKOGSFÄRDIGHETSTÄVLINGEN FÖR HÖGST

Modellsvar

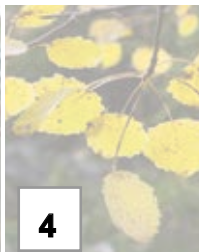
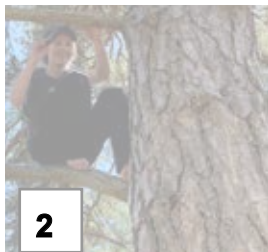
är en riktgivande granskningslista från vilken man kan avvika. Granskningen kan göras av eleverna eller läraren. **Envar skola kan ge poäng enligt egen läroplan.** Då man väljer skolans bästa vetare bör bedömningen ske inom skolan med samma grunder för varje elev. De elever som kommer vidare bedöms enligt lika premisser på Skogsföreningen.

Svaren är markerade med svart.
Poängen är markerade med rött.

Fulla
poäng
91 p

1 TRÄDSLAG. Skriv trädslagets nummer (1–10) i rutorna.

- 1 Gran
- 2 Tall
- 3 Vårtbjörk
- 4 Asp
- 5 Klibbal
- 6 Rönne
- 7 Sälge
- 8 Ek
- 9 Lönn
- 10 Skogslind

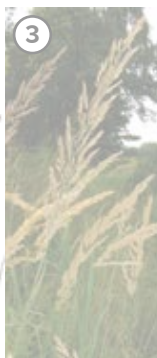
10 p/10

1 p/art, sammanlagt 10 p

2 GRÄSVÄXTER. Till gräsväxternas familj hör över 12 000 arter av vilka man i Finland påträffar ungefär 300 arter. Många gräsarter har spridits på naturlig väg runt jorden, andra av misstag eller med avsikt av människan.

A) Kombinera gräsväxternas bilder (1–3), växtplatser (4–6) och kännetecken (7–9). Skriv siffrorna i tabellen.

Gräs-växt	Bild	Växt-plats	Känne-tecken
Krus-tåtel	2	6	7
Piprör	3	5	9
Bergs-lok	1	4	8

Växtplats

- 4 Lund
- 5 Frisk mo
- 6 Torr mo

Kännetecken

- 7 Bladen trådiga, huvudgrenarna på vippan vanligtvis krokiga
- 8 Blomställningen är en ensidig klase
- 9 Bildar tuvor, vippan 10–20 cm lång, höjd 80–120 cm

A: 1 p/ruta, tillsammans 9 p

B) Kryssa i rätt alternativ.

Gräsväxterna är ☐ insektpollinerade ☒ vindpollinerade ☐ självpollinerande

Gräsväxterna förökar sig med ☐ sporer ☒ frön ☐ rotskott

Gräsväxterna är ☒ enhjärtbladiga ☐ tvåhjärtbladiga ☐ månghjärtbladiga

B: 1 p/ruta, tills. 3 p
(Två eller alla rutor kryssade = 0 p)

C) När under skogens utveckling är förekomsten av gräs som störst? I början / efter förnyelse 1 p

D) Vilken inverkan har gräsväxterna på trädens plantor? De tävlar om tillväxtfaktorer. Gräsen kan kväva plantorna. Gräsen kan skydda mot frost. Två saker = 2 p. Max. 2 p

E) Vad har gräsväxterna för betydelse för människan? De viktigaste odlingsväxterna är gräsväxter (1 p, bör nämnas). Gräsväxterna är viktiga näringsväxter för insekter, vilt, husdjur etc. och på så sätt också för människan. Allergier. Marktäckare, hindrar erosion. Av föregående två saker nämnda: 2 p. Övriga fina svar kan godkännas.

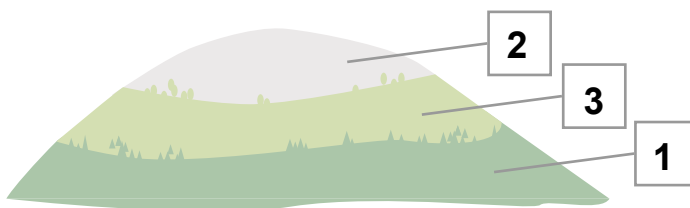
Tillsammans uppgift E max 3 p.

18 p/18

LAPPLANDS FJÄLLNATUR. Arterna som lever i fjällen har anpassat sig till vind, köld, snö och en kort växtperiod. Växtzonerna bestäms enligt tillväxtfaktorerna på växtplatsen.

A) Placera siffrorna för fjällets växtzoner (1–3) i profilen samt på fotografierna från fjället.

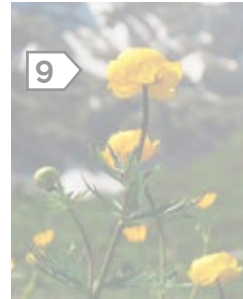
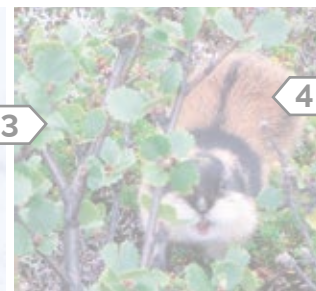
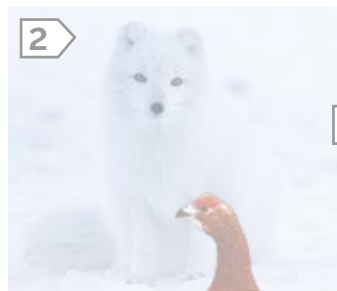
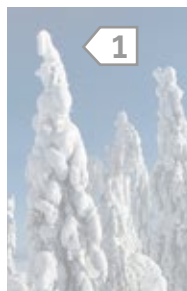
- ① Barrskog
- ② Kalfjäll
- ③ Fjällbjörkskog

Profil och bilder: 1 p/ruta, tillsammans 6 p

B) Namnge arterna.

- 1 **Gran**
- 2 **Fjällräv**
- 3 **Dvärgbjörk**
- 4 **Lämmel**
- 5 **Fönsterlav 1 (eller renlav 0,5)**
- 6 **Ripa**
- 7 **Lavskrika**
- 8 **Ren**
- 9 **Smörboll**
- 10 **Hönsbär**

1 p/art, tillsammans 10 p

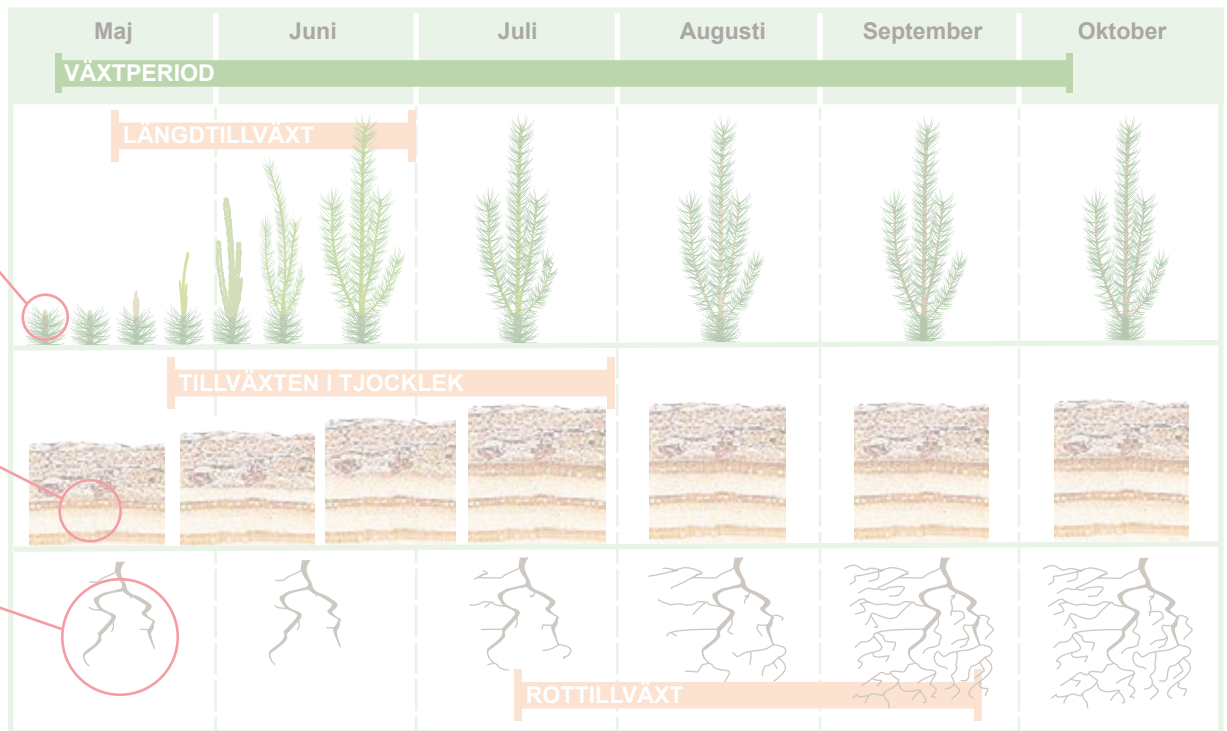
C) Hur kan klimatförändringen påverka levnadsförhållandena för fjällens växter och djur?

Temperaturen kan stiga, den kalla snöperioden kan bli kortare. Skyddsfärgen kan vara fel. Växtperioden kan förlängas. Nya arter kan sprida sig (rovdjur, bytesdjur, främmande arter, parasiter, konkurrerande arter etc.). Arter kan försvinna. Effekter på fotosyntes, tillväxt och kolbindning.

Tre saker nämnda = 3 p. Övriga bra svar kan godkännas. Dock max. 3 p

TALLENS TILLVÄXT. Tallens olika delar växer vid olika tider under växtperioden. Det är viktigt att få skotten och barren att växa så fort det är tillräckligt varmt.

Växtperioden och tallens tillväxt i Mellersta Finland

Svara på frågorna med hjälp av bildernas information och enligt det du själv kan. Tallen i exemplet växer i Mellersta Finland.

- A) Under vilka månader sker längdtillväxt hos tallen? **Maj-juni 1 p**
- B) I bilden som beskriver tillväxten i tjocklek syns ljusa vårveds- och mörka sommarvedsdelar. Med vilket ord kallar man de delar som uppstår under en tillväxtperiod?
Årsring 1 p
- C) Varför varierar tjockleken på dessa delar mellan olika år? **Förhållandena under växtperioden: värme, fukt. Näringsämnen (gödsling). Gallring (konkurrensen minskar). Trädets ålder.**
Tre saker = 3 p. Max. 3 p
- D) I slutet av vilken månad slutar tillväxten i tjocklek? **Juli 1 p**
- E) Vilken del av tallen slutar sist att växa under växtperioden? **Rötterna 1 p**
- F) Hur bestäms växtperioden? Dygnets medeltemperatur är konstant över ☐ 0 °C ☒ +5 °C ☐ +10 °C
- G) Hur många månader varar växtperioden i Mellersta Finland? **Fem månader 1 p**
- H) Under vintern är träden i vila. Vilka av följande hjälper tallar att klara vintern?
☒ Barrens vaxhölje ☐ Barrfällning på hösten ☒ Barrens kylvätska
- I) Vad har tallen för nytta av ständigt gröna barr på våren? Välj de rätta alternativen.
☐ De lockar pollinerare ☒ Träden sparar energi ☒ Tillväxten startar snabbt
- J) Med hjälp av vilken kemisk reaktion producerar trädet sockret för sin tillväxt?

Fotosyntesen / assimilation 1 p

Svara med hjälp av diagrammet och egna kunskaper.

- A) Hur många olika stora rovdjur fanns det år 2022? Skriv arternas namn på strecket.

Ungefär 290 exemplar **Varg 1 p**
 Ungefär 390 exemplar **Järv 1 p**
 Ungefär 2 200 exemplar **Lodjur 1 p**
 Ungefär 2 300 exemplar **Björn 1 p**

- B) Vilka år har antalet björnar varit större än antalet lodjur?

**2008 1 p samt 2018 och/eller 2019 1 p
 samt 2021 och/eller 2022 1 p, totalt 3 p**

- C) Vilka kan vara orsakerna till lodjurens och björnarnas ökning i antal från och med år 2006?

☒ **1 p** Ökad tillgång på näring ☒ **1 p** Ökad förökning ☐ **1 p** Låga bärår
☐ **1 p** Mindre utfodring av stora rovdjur ☒ **1 p** Utbredning till nya områden ☐ **1 p** Ökning av jaktlicenser

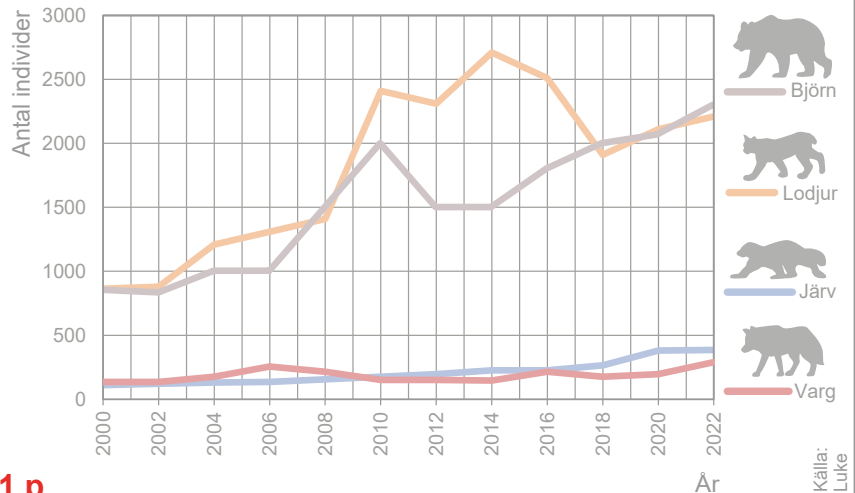
- D) Hur har de stora rovdjurens antal utvecklats? Jämför år 2000 och 2022.

Alla har ökat i antal. 1 p

- E) Vilket rovdjur har även kallats gråben och ulv? **Varg 1 p**

15 p / 15

Uppskattning av mängden stora rovdjur i Finland 2020–2022

- A) Skriv verben på deras rätta plats. Varje ord används bara en gång.

gallra | minska | plantera | sälja | köpa | skänka | investera | spara | försäkra

Du äger skog. Du besluter om skogsskötsel och avverkningar själv. Du har en granskog där trädens tillväxt har börjat **minska** på grund av hög ålder. Du funderar på att det är rätt tid att **sälja** stock. Du tar kontakt med en skogsrådgivare: vilket trädslag lönar det sig att **plantera** efter avverkningen? Borde jag **gallra** en för några år sedan planterad plantskog? Borde jag **försäkra** skogen mot stormskador? Dessa orsakar utgifter. Du får inkomster av skogsförsäljningen. Efter att ha köpt en fyrhjuling blir det pengar kvar. Du kan **investera/spara** eller **spara/investera** resten av pengarna. Kanske du vill **köpa** mera skog. Du vill också **skänka** en del pengar till välgörenhet.

A: 1 p/ord, tillsammans 9 p

- B) Välj rätt alternativ.

Den privatägda skogslägenhetens storlek i Finland är i medeltal cirka ☐ 3 hektar ☒ **1 p** 30 hektar ☐ 300 hektar

Hur många procent av Finlands skogar ägs av privata människor och familjer? ☐ 10 % ☐ 30 % ☒ **1 p** 60 %

Hur många procent av skogsinkomsten blir kvar på orten där skogen finns. ☐ 10 % ☒ **1 p** 30 % ☐ 60 %

12 p / 12

Bland dem som klarat sig bra i Skogsnöten utlottas tvåveckors sommarjobb. Skogsvårdsföreningarna koordinerar jobben så nära ditt hem som möjligt.

Deltar du i utlottningen av sommararbete?

☒ Jo, tack! **Krux i endera rutan = 1 p**
☒ Inte denna gång, tack.

1 p / 1